

ZARZĄDZENIE

Dnia 27 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

po zapoznaniu się z pismem obrońców P.M. oznaczonym jako wniosek sygnalizacyjny, wskazujący na potrzebę wznowienia z urzędu postępowania karnego, zakońzonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 26 listopada 2019 r., sygn. akt II AKa 121/19, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 8 listopada 2018 r., sygn. akt II K 72/16,

stwierdzić brak podstaw do wszczęcia przez Sąd Najwyższy postępowania o wznowienie z urzędu wskazanego wyżej postępowania (art. 542 § 3 k.p.k.).

UZASADNIENIE

Obrońcy skazanego P.M. w piśmie złożonym 26 sierpnia 2024 r., oznaczonym jako wniosek sygnalizacyjny, wskazali na potrzebę wznowienia z urzędu postępowania karnego, zakońzonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 26 listopada 2019 r., sygn. akt II AKa 121/19, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 8 listopada 2018 r., sygn. akt II K 72/16. W ocenie obrońców skazanego w sprawie ujawniły się uchybienia w postępowaniu Sądów obu instancji, o których mowa w art. 439 § 1 pkt. 9 k.p.k. – w części w jakiej przypisując skazanemu odpowiedzialność karną objęto nią także zachowania popełnione przed ukończeniem 17 roku życia, „bez zgromadzenia w tym zakresie jakichkolwiek dowodów dotyczących stopnia rozwoju nieletniego sprawcy oraz jego właściwości i warunków osobistych, w szczególności

opinii odpowiednich biegłych, nadto w sytuacji, gdy o możliwości odpowiadania przez P.M. na zasadach określonych w Kodeksie karnym nie orzekł uprzednio sąd rodzinny, a wyłącznie w drodze apriorycznego, niepopartego żadnym dowodem stwierdzenia Sądu meriti, że przesłanki z art. 10 § 2 k.k. przemawiały za rozszerzeniem odpowiedzialności karnej P.M. także na zachowania, których dopuścić się miał jako osoba nieletnia, przy jednoczesnym niewskazaniu tego przepisu w podstawie prawnej skazania” – co zdaniem wnioskodawców stanowi inną okoliczność wyłączającą ściganie skazanego w tym zakresie. Nadto, w sygnalizacji wskazano na uchybienie w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela w zakresie w jakim oskarżyciel publiczny „w ogóle nie domagał się w skierowanym akcie oskarżenia, na co wskazuje opis czynu zarzucanego P.M, przypisania skazanemu odpowiedzialności karnej za zachowania, których ten dopuścić się miał jako osoba nieletnia”.

Zgodnie z art. 540 § 1 k.p.k. możliwe jest wznowienie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem z powodu wskazanych tam przesłanek. Z urzędu wznowienie takiego postępowania sądowego możliwe jest także w razie ujawnienia się bezwzględnej przyczyny odwoławczej (art. 542 § 3 k.p.k.) i do jednej z nich właśnie odnosi się wniosek sygnalizacyjny.

Przedstawione we wniosku sygnalizacyjnym stanowisko nie prowadzi do stwierdzenia wystąpienia w sprawie bezwzględnych podstaw odwoławczych z art. 439 § 1 pkt. 9 k.p.k. Wbrew stanowisku obrońców stanowisko Sądu I instancji, w części w jakiej przypisano skazanemu odpowiedzialność karną w warunkach art. 10 § 2 k.k. znajdowało swoje oparcie w przepisach obowiązujących w chwili czynu oraz orzekania w sprawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, w tym art. 18 § 1 pkt. 1 u.p.n., zgodnie z którym „sąd właściwy według przepisów Kodeksu postępowania karnego rozpoznaje sprawę, jeżeli: 1) zachodzą podstawy do orzeczenia wobec nieletniego kary na podstawie art. 10 § 2 Kodeksu karnego.” Skoro w chwili wszczęcia postępowania skazany miał ukończony 21. rok życia, to tym samym nie miał też do niego zastosowania art. 18 § 2 u.p.n. Nie miały w tym zakresie także co oczywiste zastosowania wskazywane w piśmie przepisy ustawy z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, skoro Sądy obu instancji

orzekały przed jej wejściem w życie. Wbrew stanowisku obrońców nie było w tej sprawie podstaw do uprzedniego orzekania przez sąd rodzinny „o możliwości prowadzenia sprawy przez prokuratora”. Jak wynika z akt sprawy w toku postępowania karnego przeprowadzono dotyczące skazanego P.M. dowody z opinii sądowo-seksuologicznej, opinii sądowo-psychiatrycznej, z uzupełniającej opinii ustnej biegłych złożonych na rozprawie oraz kolejnej opinii sądowo-psychiatrycznej, psychologicznej, seksuologicznej, przedmiotem których był m.in. stan psychiczny skazanego, stan zaburzeń preferencji seksualnych, zdolność do rozpoznania znaczenia postępowania i kierowania nim, a zatem dokonano ustaleń, które łącznie ze zgromadzonym w sprawie pozostałym materiałem dowodowym pozwolił Sądowi I instancji na dokonanie oceny co do podstaw zastosowania art. 10 § 2 k.k., w tym na ustalenie właściwości i warunków osobistych skazanego, stopnia rozwoju i okoliczności sprawy. Nie ujawniono zatem w tym zakresie wystąpienia wskazywanej innej okoliczności wyłączającej ściganie w rozumieniu art. 17 § 1 pkt. 11 k.p.k. Wbrew stanowisku autorów pisma zakres stawianego przed sądem zarzutu wyznacza skarga zasadnicza, tj. wniesiony w sprawie akt oskarżenia, a w nim P.M. został oskarżony o popełnienie czynów z art. 197 § 3 i 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w okresie od 2006 r. do 1 listopada 2015 r. W tych granicach mieści się zakres czynu przypisanego skazanemu prawomocnymi wyrokami Sądów obu instancji (od 6 marca 2009 r. do lipca 2013r. oraz od 1 do 3 września 2015 r. i 1 listopada 2015 r.). Wskazany w akcie oskarżenia zwrot „przy czym będąc zdolny do ponoszenia odpowiedzialności karnej od marca 2011 r.” nie oznacza wyłączenia tego okresu z zakresu skargi zasadniczej, lecz wskazuje na konieczność ustalenia zdolności oskarżonego do poniesienia odpowiedzialności za ten fragment zarzucanego czynu ze względu na wiek sprawcy, a więc konieczność oceny przesłanek wskazanych w art. 10 § 2 k.k., warunkujących przecież nie winę lecz odpowiedzialność karną oskarżonego, co w tej sprawie niewątpliwie miało miejsce. Tym samym nietrafny jest zarzut, że prokurator nie objął oskarżeniem zachowań, których skazany dopuścił się przed ukończeniem 17. roku życia. Nie doszło więc także w tym zakresie do ujawnienia się wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt. 9 k.p.k.

Nadto, wskazać należy, że sprawa P.M. była już przedmiotem postępowania w trybie wznowieniowym. Postanowieniem z dnia 2 lipca 2020 r., sygn. akt V KO 32/20 Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności, a w polu widzenia Sądu była także oceniana z urzędu kwestia badania bezwzględnych podstaw odwoławczych.

W tych okolicznościach stwierdzić należało, że przedstawiona sygnalizacja nie wykazała podstaw do stwierdzenia by ujawniona została przesłanka wskazana w art. 542 § 3 k.p.k., a zatem wznowienie postępowania jest w tym trybie pozbawione podstaw.

Biorąc powyższe pod uwagę zarządzono, jak na wstępie.

[WB]

[a.ł.]